

KUTSUME OSALEMA LOOVVÕISTLUSEL „UNISTUS PAREMAST MINEVIKUST“!

Kirjastus Koolibri kuulutab Eesti Vabariigi 90. sünnipäeva tähistamiseks välja kooliõpilaste loovvõistluse „Unistus paremast minevikust“.

Eestimaa pinnal on inimese jalga astunud vähemalt kümme tuhat aastat. Iga vähegi koolis käinud inimene on kuulnud Kunda kultuurist ja uhke selle üle, et meie etnilised esivanemad jõudsid siia juba viis tuhat aastat tagasi, tehes eestlastest Euroopas ühe vanema rahva, kes on pidevalt ühes ja samas paigas elanud. Vähemalt kümme tuhat aastat on meie esivanemad oma elutegevusest Eestimaaale ka märke jätnud. Enamasti positiivseid, sest oleme metsarahvas ja aastatuhandeid loodust austades ja armastades kõige elavaga siin külg külje kõrval elanud.

Eestlane hakkas end eestlasena teadvustama umbes 19. sajandi keskpaiku. Juba sajandi alguses, seega ligi viiskümmend aastat varem sõnastas luuletaja Kristjan Jaak Peterson aga eesmärgi, mis viis eestlased rahvusliku ärkamiseni. „Kas siis selle maa keel...“ algab Petersoni üks tuntumaid ja rohkem tsiteeritud värsiridu.

Jah, sellegi maa keel oli ja on suuteline kirjeldama ja selgitama, argitöödest kõrgemale tõusma ja orjalikkusest üle olema.

Samas ei kujuta ette Eestimaa ilma teravatipulistest kirikute ja toretsevate kantsideta, millest suur osa on püstitatud meie esivanemate luudele ja nende pühapaikadesse. Muidugi tehti seda vastu põlisrahva tahtmist, õigemini küll põlisrahvast hoolimata. Võttis sadu aastaid, et meie esivanemad nende võõra võimu märkidega harjuks.

Ometi oleme nendega harjunud ja tänapäeval uhked nii Tallinna vanalinna, Kuressaare linnuse kui

Loovvõistlusest „Unistus paremast minevikust“ on oodatud osa võtma üldhariduskoolide ja kutseõppeasutuste õpilased. Konkursi sisukamad tööd avaldatakse samanimelises kogumikus veel 2008. aastal. Lisaks hulgaliselt auhindu kirjastuselt ja tema koostööpartneritelt.

ka meie kaunite mõisaansamblite üle.

Eile on juba ajalugu. Aasta, kümne või saja eest juhtunu seda enam.

Jumal Janus, roomlaste väravate ja uste ning hea alguse kaitsja vaatas ühe näoga ettepoole ja teisega tagasi. Unustamata seda, mis jäänud seljataha, vaatas alati tulevikku, otsides edasiminekuks head algust.

Mida on meil parema tuleviku tarvis minevikust kaasa võtta?

Vabas vormis loovtöid ootame kuni **31. maini 2008** postiaadressil AS Koolibri, Hiiu 38, 11620 Tallinn või e-posti aadressil koolibri@koolibri.ee, märgusõna „Unistus“. Võistluse võitjad kuulutatakse välja hiljemalt **22. juunil 2008. a.**

Võistlustööle peavad olema lisatud autori ees- ja perekonnanimi, vanus, kontakttelefon või e-posti aadress.

Loovtööde hindamisel arvestatakse eelkõige **loovust ja originaalset lähenemist**. Töid hindab žürii, kuhu kuulub ajaloolane, ajakirjanik, kirjanik ja kirjastuse esindaja.

- Peaaühinnaks on **Eesti olümpia-võitjate kuld münt** ASilt Tavid.
- OÜ Sailing paneb välja **3-tunnise purjetamise** Tallinna lähel 10-le inimesele.
- Robin Hood Management kingib 12 inimesele **seikluspäeva** metsas koos vibulaskmisega.
- Postimehe **aastatellimus**.
- Lisaks sellele jagab kirjastus Koolibri oma **raamatuid ja kinkekaarte**.

Loovtööde kasutamine

Võistlusele saadetud tööde autoriõigus jääb autorile. Kirjastusel on õigus kirjutisi ilma täiendava loa küsimiseta ja tasuta avaldada loovvõistluse paremate tööde kogumikus.

LUSTAKALT LUGEMA!

Tänapäeval räägitakse üha enam õpima õpetamisest. Ka põhihariduse eesmärk on kujundada loov, kriitiliselt ja süsteemselt mõtlev, õpitegevusele ning koostööle motiveeritud, muutuv õpi-, elu- ja töökeskkonnas toimetulev isiksus. Tähtsamaid õpi-õskusi on teadlik lugemisoskus, mille arendamine peaks algama varases koolieas. „Lustaka lugemiku“ koostamise eesmärgiks oligi leida võimalusi laste teadliku lugemisoskuse arendamiseks 1.-2. klassi tundides.

Oma töökogemusele tuginedes oleme jõudnud arusaamisele, et teadlikku lugemisoskust ei ole võimalik saavutada üksnes traditsioonilisi õppemeetodeid kasutades. Lapsed on loomu poolt uudishimulikud ja tahavad kõike uurida, ise avastada. Loomupärane huvi aga kaob kiiresti ainekeseks, faktipõhisele õppele üles ehitatud koolis.

Et saavutada häid tulemusi, tuleb leida võti, mis virgutab lapse uudishimu, soovi ise avastada ja leida loetule praktiline rakendus: joonistada, värvida, ühendada, teha valikuid, lisada sõnu, vastata küsimustele jne.

Klassiõpetaja, kes õpetab oma klassis enamikku aineid, saab hõlpsamini hajutada ainetevahelisi piire ning seostada erinevate õppeainete ühiseid teemasid. Sel viisil oma töö planeerimine nõuab õpetajalt paindlikkust ja oskust õppetööd ajalisel ja sisuliselt kavandada ning suunata. Lähtuda võib aastaagadest, rahvakalendri tähtpäevadest ja õpilaste huvidest-eelistustest.

„Lustaka lugemiku“ teemad ei ole rangelt järjestatud, vaid õpetajal on vabadus kasutada neid sobivate eesti keele, loodusõpetuse või inimese-

õpetuse teemade juures. Töövihiku harjutused sobivad ka iseseisvaks ja kodutööks, samuti lisäülesannetena kiirematele õpilastele.

Töövihikut koostades oleme valinud nii vormilt kui ka sisult mitmekesiseid ülesandeid, et muuta töö huvitavaks. Oleme püüdnud hoiduda liigsest kirjutamisest, nii on osa ülesandeid järelemõtlemiseks ja suuliseks aruteluks. Harjutused taotleavad süvendada keele- ja loodusõpetuse põhiteadmisi.

Oleme lähtunud järgmistest õpetamise printsiipidest:

- Ea- ja jõukohasuse printsiipi järgivad küsimused ja mitmesugused tööülesanded, millega oleme püüdnud toetada lapse huvi ümbritseva elu, looduse ja ühiskonnanahtuste vastu ja loomuliku uudishimu toel tal uusi teadmisi hankida, ergutada tema eneseväljendust ning arendada fantaasiat. Töövihiku

ülesanded võimaldavad reguleerida õpitoimingute raskusastet.

- Näitlikkuse printsiipi toetavad Liina Tuulingu humoorikad pildid, mis võimaldavad arendada lapse tähelepanuvõimet, suulist väljendusoskust ning käelist tegevust.
- Kasvatustöökuse ja teadlikkuse printsiipi avaldub eelkõige teemades „Läki metsa“, „Possu äpardus“, „Lemmiktund“, „Jõudu tööle“.
- Teaduslikkust taotlevad nt teemad „Nähviku aastaring“, „Toitumishelad“, „Loomalugu“, „Kosmosest nii ja naa“, „Saurused“, „Valaskala lugu“, „Nähviku merereis“.
- Regionaalsust kajastab teema „Sügis õunaaias“.

Aktiivse tegevuse jätkamiseks pakub töövihik õpetajale hulga lisavõimalusi: iseseisvad uurimistööd, probleemülesannete lahendamine, teatmeteoste kasutamine. Just selline tegevus õpetab õpilast õppima, teadlikult lugema ja seoseid looma.

„Lustaka lugemiku“ kasutamine aitab samm-sammult kujundada õpilaseseisva töö harjumusi, sest peamiseks vahendiks on kirjalikud tööjuhised, mille mõtestatud lugemine tagabki töö edukuse.

Lisaks teadliku lugemisoskuse kujundamisele võimaldab töövihik arendada psüühilisi protsesse, laiendada silmaringi ja täiustada eakohast sõnavara ning kõnet.

Soovime kõigile õpetajatele julgust muuta õppimine ja õpetamine teadlikumaks, mõtestatumaks ja lustakamaks.

KaIE KUBRI ja THEA SIMMERMAN, Tartu Erakooli klassiõpetajad

TÄHTEDEST ISEMOODI

Väikestelt lastelt oodatakse mitmesuguseid oskusi ja teadmisi üha varasemas eas. Üheks selliseks oskuseks on ka tähtede tundmine ja kirjutamine. Kuid laps ei saa hakata tähti kirjutama, kui ta ei ole selleks arenguliselt valmis. Last ei tohiks sundida seda tegema enne, kui ta tunneb ise tähtedest arusaamise ja kirjutamise vastu huvi. Küll saavad nii lasteaiaõpetaja kui ka lapsevanem kaasa aidata huvi tekkimisele. Kui hoolega vaadata, võib tähti leida kõikjal – piimapakilt ja tänavasildilt, autonumbriilt ja raamatuseljalt ning koguni taevast. Tähtedest on küll veidi isemoodi ja isemoodi on ka tähed raamatus „Isemoodi tähestik“. Raamatus on kaks-kümmend neli tööülesannet, mis õpetavad üht või mitut tähte mitmesuguste kunstimaterjalide ja -vahenditega valmistama. Tähed ei ole raamatus esitatud tähestiku järjekorras, vaid veidi isemoodi, sest mõnda tähte ja tööülesannet on kergem meenutada kui teist.

Kunstitegevuste kaudu õpivad lapsed tähti tundma. Suurelt ja ilma selgete etteantud piirideta tähti silmitsedes, joonistades, voolides ja kleepides õpivad lapsed selgeks tähtede nimetuse ja kuju ning õpivad neid tundma kunstitegevuste kaudu. Väidetavalt ongi joonistused esimeseks etapiks kirjutama õppimisel. See annab eeldust oleda, et kunsti ja tähtede kirjutama õppimise ühendamine on lapse arengu seisukohalt vajalik, sest kunstitegevuste kaudu tähtede õppimine on lapse jaoks loomulik tegevus.

Tähti õpetades võiks ka meele pida, et lapsel ei ole mitte alati kerge kujutada loetavaid tähti. Üldiselt

ei tohiks lasteaiaaegali lapsi panna kirjutama reavahedesse ja täitma nn töölehti. See surub lapsed liiga vara kultuuriruumidesse ja lisab pinget, sest ainuüksi töövahendi üle kontrolli saavutamine võib olla lapse jaoks raske ülesanne. Ka on enamusele lastele väga raske kirjutamiseks vajaliku kehahoiu säilitamine pikaajalisel laua taga istumisel. Seega las lapsed joonistavad ja kirjutavad tähti püsti seistes, kõhuli või põlvili tooli peal olles. Pakkudes sel viisil lapsele võimalikult loomulikku ja huvipakkuvat õpetust, kujuneb õppimine motiveeritumaks ja tõhusaks. Leidke koos lastega tähti kõikjal, kus olete: näkete tähti metsas jalutades, kelgumäel või liivakastis aega veetes. Tähtede õppimine peaks olema vahva mäng!

EDNA VAHTER, autor

